RAADSVOORSTEL

Onder verantwoordelijkheid van:	M.Mordang
Onderwerp	Begroting 2027 en Meerjarenraming 2027 - 2030
Zaaknummer	0000521566
Programma	
Voorstelnummer	
Info bij	Lex Gimbel
Telefoonnummer	
Emailadres	l.gimbel@heeze-leende.nl
Raadsinformatiebijeenkomst:	Maandag 5 oktober 2026
Auditcommissie:	Dinsdag 13 oktober 2026
Besluitvormende raad:	Maandag 2 november 2026

Aan de raad,

Wat houdt het voorstel in het kort in (max 4 regels):

Met dit voorstel wordt de Programmabegroting 2027 vastgesteld. De begroting bevat de beleidsvoornemens, prestaties en financiële kaders voor 2027 en de meerjarenraming 2028-2030. De begroting geeft inzicht in de wijze waarop de gemeente haar wettelijke en maatschappelijke taken uitvoert binnen de beschikbare middelen. De raad wordt gevraagd de begroting 2027 en de daarbij behorende investeringen en kredieten vast te stellen.

Wat is het probleem/ waarom moet de raad hierover een besluit nemen?

De gemeenteraad is op grond van artikel 191 in de Gemeentewet bevoegd om jaarlijks de begroting vast te stellen. Met de begroting stelt de raad de beleidsmatige en financiële kaders vast waarbinnen het college uitvoering geeft aan de gemeentelijke taken. Zonder een door de raad vastgestelde begroting ontbreekt een wettelijk en financieel kader voor de uitvoering van beleid, investeringen en lokale heffingen in 2027.

Eerdere besluitvorming over dit onderwerp:

De Kadernota 2027-2030 is op 6 juli 2026 door uw raad vastgesteld. Daarnaast is op 13 april 2026 de 1e begrotingswijziging 2026 vastgesteld. Ook zijn de door uw raad genomen besluiten met financiële consequenties in deze begroting verwerkt.

Wat zegt het raadsprogramma hierover en/of welke kaders heeft de raad hierover al meegegeven?

De raad heeft via de Kaderbrief 2027de financiële kaders meegegeven voor de uitwerking van de begroting. De beleidsdoelen uit uw raadsakkoord zijn vertaald in de begroting 2027 – 2030. Via motie 32 is richting gegeven aan de wijze waarop de begroting 2027 structureel sluitend kan worden gemaakt. Samen met de gemeenteraad is gezocht naar mogelijke ombuigingen. De raad heeft daarbij erkend dat een breed gedragen en samenhangend pakket aan maatregelen noodzakelijk is om de financiële opgave het hoofd te bieden, ook wanneer er verschillen van inzicht bestaan over individuele ombuigingsvoorstellen.
De in motie 32 opgenomen ombuigingsvoorstellen zijn vervolgens vertaald in de begroting 2027-2030.

Toelichting op het voorstel:

Het zijn uitdagende tijden voor de gemeente Heeze-Leende. Dankzij een omvangrijk ombuigingentraject is de begroting 2027 - 2030 reëel en structureel in evenwicht voor 2027. Het totale saldo van de begroting is voor 2027 € 312.000 positief. Het structurele saldo over 2027 is € 308.000. Daarmee zitten we in een 'overgangsfase'. Ondanks een aanzienlijk ombuigingentraject doemen er in de jaren na 2027 wederom structurele tekorten op. De gemeente Heeze-Leende is daarin niet uniek. Vele gemeenten zitten in eenzelfde proces. De kosten voor het uitvoeren van onze wettelijke en maatschappelijke taken stijgen, terwijl de middelen vanuit het Rijk achterblijven. Voorbeelden betreffen de bijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen, jeugdhulp en stijgende prijs- en loonindex in een moeilijke arbeidsmarkt.

De gevolgen zijn direct zichtbaar. De ombuigingen die reeds gerealiseerd zijn en het traject dat nog voor ons ligt. Ook voor het nieuwe raadsakkoord is er vooralsnog geen extra geld gereserveerd voor nieuw beleid. Ten tijde van de kaderbrief is inzicht gegeven omtrent mogelijk nieuwe ontwikkelingen die op ons afkomen. Ook hiervoor is geen geld gereserveerd. Een enigszins zwart scenario, waarbij de gemeente Heeze-Leende op elk niveau tot het uiterste wordt gedwongen om creatief en zuinig met de schaarse middelen om te gaan. De Septembercirculaire 2026 is nog niet meegenomen in de begroting 2027- 2030.

Ombuigingen
Middels het document ‘de financiële staat van onze gemeente’ is de raad geïnformeerd over de financiële positie van de gemeente en de investeringsportefeuille. Daarbij is toegelicht dat er structurele exploitatietekorten op ons af kwamen en dat er een ombuigingstraject noodzakelijk was om het tij te keren naar een structureel sluitende begroting. Vervolgens zijn er raadsinformatiebijeenkomsten geweest, een Raadsinformatiebrief m.b.t. de meicirculaire 2026, een ombuigingsvoorstel en toelichting vanuit het college en een raadsvoorstel kaderbrief. Middels motie 32 heeft de raad hierop gereageerd. De erkenning van de raad dat een breed gedragen en samenhangend pakket aan maatregelen noodzakelijk is voor het opvangen van de financiële opgave, ondanks verschillen van inzicht op afzonderlijke ombuigingsvoorstellen. De ombuigingsvoorstellen uit de motie zijn vertaald in onze begroting 2027-2030.

Na de ombuigingsvoorstellen van de motie werden we met nieuwe negatieve autonome ontwikkelingen geconfronteerd. In dat kader kunnen we denken aan stijgende kosten jeugdwet, Werk en inkomen en WMO-begeleiding. Hierdoor ontstond er toch weer druk op het positief structurele saldo. Tegelijkertijd is echter ook het traject van investeringen in gang gezet. Doel is te komen tot een reële investeringsportefeuille, rekening houdend met uitvoeringskracht en onze beschikbare middelen. Inmiddels wordt voorgesteld om ruim 7 miljoen euro aan investeringen af te sluiten. Daarnaast hebben we de investeringsuitgaven reëel geraamd. Hierdoor hebben we een fors voordeel op de "actualisatie van de kapitaallasten". Daarmee hebben we wederom een belangrijke stap gezet naar een structureel sluitende en reële begroting.

De komende periode zijn verdere stappen noodzakelijk om ook voor 2028-2030 positief uit te komen. Daarnaast gaan we naar een 2e fase ten aanzien van onze investeringsportefeuille. Meer dan € 40 miljoen aan investeringen worden heroverwogen. Dit alles om de financiële positie, weerstandsvermogen en solvabiliteit te versterken.

Wat zijn de argumenten om dit zo te gaan doen?

1. De begroting vertaalt de door de raad vastgestelde beleidsdoelen naar concrete activiteiten en financiële middelen.
2. De voorgestelde begroting zorgt voor een integrale afweging van maatschappelijke opgaven en beschikbare financiële ruimte.
3. Met de meerjarenraming wordt inzicht gegeven in de financiële ontwikkeling van de gemeente op langere termijn.

4. Met de meerjareninvesteringsplanning wordt inzicht gegeven in de geplande investeringen en de financiële consequenties daarvan voor de komende jaren.
5. De begroting voldoet aan de wettelijke vereisten uit de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
6. Voordat belastingen of leges kunnen worden geheven, dient de raad de betreffende belastingverordeningen vast te stellen.
7. Door nu kaders vast te stellen ontstaat duidelijkheid voor inwoners, maatschappelijke partners en de ambtelijke organisatie over de uitvoering van gemeentelijke taken in 2027.

Wat willen we met dit voorstel bereiken (beoogd resultaat)?

Met de vaststelling van de Programmabegroting 2027-2030 autoriseert de raad de budgetten voor het begrotingsjaar 2027 en stelt de baten en lasten per programma vast. Daarmee beschikt het college over de benodigde financiële kaders om uitvoering te geven aan de wettelijke taken en de in de begroting opgenomen beleidsvoornemens. Hierdoor ontstaat bestuurlijke en financiële duidelijkheid voor inwoners, partners en organisatie.

Zijn er alternatieve mogelijkheden overwogen? Zo ja welke?

N.v.t.

Welke beleidsmatige of juridische consequenties heeft dit voorstel?

De vaststelling van de begroting vormt het financiële kader voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid in 2027. De opgenomen budgetten, investeringen, beleidsvoornemens en belastingverordeningen geven richting aan de uitvoering door het college. Juridisch betreft dit een verplicht jaarlijks besluit van de gemeenteraad op grond van artikel 191 in de Gemeentewet en dient de begroting te voldoen aan de voorschriften van het BBV en het financieel beleid van de gemeente.

Past een en ander in de reguliere begroting of zijn hier incidenteel/ structureel extra middelen voor nodig?

De financiële consequenties zijn verwerkt in de voorliggende begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030. Eventuele nieuwe beleidsontwikkelingen, investeringen of taakuitbreidingen zijn in deze begroting financieel vertaald. De financiële effecten zijn meegenomen in het begrotingssaldo en de meerjarige financiële positie van de gemeente.

Hoe gaan we dit besluit een vervolg geven (waaronder communicatie naar buiten toe en planning)?

Na vaststelling door de raad wordt de begroting aangeboden aan de provincie in het kader van het financieel toezicht. De begroting vormt vervolgens het kader voor de uitvoering door de organisatie in 2027. Over de inhoud van de begroting wordt gecommuniceerd via de gemeentelijke website, een persbericht en andere gebruikelijke communicatiekanalen. De voortgang wordt gedurende het jaar gemonitord en aan de raad gerapporteerd via de bestuursrapportages en de jaarrekening.

Waar aanvulling nodig wordt geacht, zijn onder de beslispunten argumenten opgenomen.

Beslispunten:

1. De begroting 2027 vast te stellen.
2. De meerjarenraming 2028-2030 voor kennisgeving aan te nemen.
3. De baten en lasten per programma vast te stellen.
4. Kennis te nemen van het begrotingssaldo.
5. In te stemmen met de volgende mutaties op de investeringskredieten:
    a. De (nieuwe) investeringskredieten zoals opgenomen in de begroting beschikbaar te stellen.
    b. De investeringskredieten die in de begroting 2027 zijn aangemerkt voor afsluiting, met ingang van 2026 af te sluiten.
    c. Het college te autoriseren voor de realisatie van de investeringen 2027 overeenkomstig de meerjarige investeringsplanning 2027-2030.
6. In te stemmen met de volgende mutaties op de reserves en voorzieningen:
    a. De voorgestelde mutaties in de reserves en voorzieningen vast te stellen.
    b. De in de begroting opgenomen reserves waarvan is aangegeven dat deze worden opgeheven, met dit besluit op te heffen.
7. De financiële kaders en beleidsvoornemens zoals opgenomen in de begroting vast te stellen.
8. De begroting 2027-2030 op 2 november 2026 voor te leggen aan de raad.
9. De lokale heffingen en tarieven vast te stellen.
10. In te stemmen met het intrekken van de oude verordeningen 2026 en ten aanzien van nieuwe verordeningen:
    a. De verordening op de heffing en invordering van onroerendezaakbelastingen 2027 vast te stellen.
    b. De verordening op de heffing en invordering van riool- en waterzorgheffing 2027 vast te stellen.
    c. De verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2027 vast te stellen.
    d. De verordening op de heffing en invordering marktgelden 2027 vast te stellen.
    e. De verordening op de heffing en invordering lijkbezorgingsrechten 2027 vast te stellen.
    f. De verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2027 vast te stellen.
    g. De verordening op de heffing en invordering van leges 2027 (incl. ROEB-lijst 2027) vast te stellen.
    h. De tarieventabel op de heffing en invordering van leges 2027 vast te stellen.

Argumenten:

3/4.1 Baten en lasten per programma
De raad besluit de baten en lasten per programma vast te stellen zoals opgenomen in onderstaande tabel

Programma		Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1	Dienstverlening en bestuur	13.956	14.777	15.379	15.920
2	Wonen, bedrijven en recreëren	14.923	14.272	14.753	14.983
3	Samen leven en participeren	26.524	25.059	24.417	23.070
Totaal lasten		*55.403*	*54.107*	*54.549*	*53.972*
1	Dienstverlening en bestuur	39.770	40.085	39.959	41.214
2	Wonen, bedrijven en recreëren	7.749	7.354	7.114	7.281
3	Samen leven en participeren	7.817	6.243	6.269	4.286
Totaal baten		*55.336*	*53.681*	*53.342*	*52.781*
Saldo van baten en lasten		**-67**	**-427**	**-1.206**	**-1.191**
1	Dienstverlening en bestuur	161	379	65	65
2	Wonen, bedrijven en recreëren	0	0	0	0
3	Samen leven en participeren	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves		*161*	*379*	*65*	*65*
1	Dienstverlening en bestuur	332	314	191	158
2	Wonen, bedrijven en recreëren	126	123	175	175
3	Samen leven en participeren	82	82	82	82
Onttrekkingen aan reserves		*540*	*519*	*448*	*415*
Saldo mutatie reserves		**379**	**140**	**383**	**350**
Saldo na bestemming (resultaat)		**312**	**-286**	**-823**	**-841**

5a Nieuwe investeringskredieten
Met dit besluit worden de onderstaande investeringen gevoteerd en de daarvoor benodigde investeringskredieten beschikbaar gesteld.

Nieuwe beleidsinvesteringen	2027	2028	2029	2030	Totaal budget	Totaal inkomsten
Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren						
Snelfietspad Weert–Eindhoven (Korte Termijn Maatregelenpakket 2 - KTM2)		-	-	1.700	1.700	
Programma 3: Samen leven en participeren						
Vervangen inrichting dorpshuizen	10	-	-	-	10	
Totaal nieuwe beleidsinvesteringen	*10*	*-*	*-*	*1.700*	*1.710*	

5b. Afsluiten investeringskredieten
De onderstaande investeringskredieten, voortvloeiend uit het ombuigingstraject, worden met dit besluit afgesloten en gekapitaliseerd.

Investeringskredieten	Restantbudget
Naar wensenlijst	*2.143*
Te heroverwegen na realisatie van de randweg:	
Centrumontwikkeling Heeze (2027)	1.379
Kapelstraat- Jan Deckerstraat (2027)	130
Uitstellen tot na realisatie van de randweg:	
Reconstructie Leenderweg (2028)	634
Afsluiten	*2.675*
Fietspad Leende-Sterksel (>2029)	2.300
Duurzame inrichting blauw e zones centrum Heeze	35
BOR applicatie aanschaffen	120
Brandw eergarage Leende 2026	220
Afsluiten afgerond	*642*
Somerenseweg amfibiegoten 2023	-42
Somerenseweg goten groot wild 2023	73
Nieuwbouw gymzaal Heeze	53
Tech. installaties gymzaal Weibossen	378
Skatebaan Leende 2024	2
Herinrichting Oudenmolen 2023	177
Corrigeren	*1.706*
Rotonde Geldropseweg (>2029)	771
Voetpad Valkensw aardsew eg (>2029)	85
KTM 2 (incl. Snelfietspad Weert–Eindhoven)	850
Totaal om te buigen investeringen	**7.166**

6b Opheffen reserves
De reserve streekontwikkeling/Landschapsprojecten en de reserve Buitenjan op te heffen, aangezien beide reserves geen saldo meer bevatten.

Bijlagen:

- Begroting 2027 en de meerjarenraming 2028 – 2030
- Verordening onroerendezaakbelastingen 2027
- Verordening riool- en waterzorgheffing 2027
- Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2027
- Verordening marktgelden 2027
- Verordening lijkbezorgingsrechten 2027
- Verordening leges 2027 (incl. ROEB-lijst 2027)
- Verordening van toeristenbelasting 2027

Heeze-Leende,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,

De secretaris, De voorzitter,

E. Dielissen T.M. Heldens